

ACTUALITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Al II-lea Congres Mondial consacrat Rezilienței: De la persoană la societate

Mihaela Tomiță*

Universitatea de Vest din Timișoara

Universitatea de Vest din Timișoara (UVT) a avut deosebita onoare de a fi gazda **celui de-al II-lea Congres Mondial consacrat Rezilienței – De la persoană la societate**, www.congress.resilience.uvt.ro, organizat la Timișoara, în perioada 8-10 mai 2014, eveniment științific care s-a desfășurat în al 70-lea an de existență al UVT.

Prin dimensiunea sa internațională, evenimentul a reunit practicieni și cercetători care intervin în domeniul rezilienței individuale, familiale, comunitare și societale.

Așa cum a arătat profesorul Șerban Ionescu în deschiderea congresului, primele observații majore pentru înțelegerea fenomenului rezilienței au fost realizate pe copiii care trăiau în condiții de adversitate cronică. Ulterior, studiul rezilienței s-a extins asupra adulților și a persoanelor vârstnice, reziliența devenind astfel obiectul unor studii longitudinale deosebit de rafinate.

Dacă în studiile inițiale accentul era pus pe reziliența individuală și pe caracteristicile personale care o facilitează, foarte repede a devenit evident că numeroși factori familiali și de mediu intervin în procesul ce stă la baza construirii rezilienței. În paralel, a devenit clar că familiile, comunitățile și societățile care se găsesc în situații de adversitate cronică sau trăiesc evenimente traumatizante pot fi reziliente. S-au constituit astfel domeniile rezilienței familiale, comunitare și, de puțin timp, societale.

Încă din anii '80 ai veacului trecut, s-a scris foarte mult despre reziliență, articole și studii dedicate acestui concept apărând în publicații de specialitate din diverse domenii, precum psihologie, biologie, sociologie, lingvistică și antropologie. Acest fapt ne arată, pe de o parte, că reziliența este un concept multidisciplinar, fiind un proces universal, al interacțiunilor cu ceilalți, el neputându-se desfășura fără sprijinul mentorilor, tutorilor sau rețelelor de susținere socială, iar pe de altă parte deschide larg porțile inclusiv domeniului juridic.

Situațiile în care este studiată reziliența s-au diversificat, înscriindu-se nu doar în registrul evenimentelor traumatice și cel al adversității cronice, ci și în perspectiva socio-economică.

Ca element de originalitate al evenimentului organizat de UVT, pentru prima dată în cadrul unui eveniment științific internațional, reziliența a fost abordată și a dobândit și o perspectivă juridică.

Ceea ce a fost deja demonstrat este faptul că individul și societatea în ansamblul său are nevoie de un grad ridicat de reziliență pentru a fi protejat împotriva atacurilor cotidiene diverse pe care le confruntăm în decursul vieții moderne.

Reziliența dobândește astfel o specificitate și un caracter aparte, fapt ce ne dă dreptul și ne conferă posibilitatea conturării unui nou concept, cel al **rezilienței juridice**. În cadrul sistemului de justiție penală, pentru infractor, reziliența poate avea ca și conținut capacitatea de rezistență emoțională, intrinsecă sau dezvoltată de către un individ, asupra căruia s-au exercitat măsuri de coerciție penală, precum și posibilitățile

* Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Sociologie și Psihologie, Timișoara. E-mail: mihaela.tomita@e-uvt.ro.

reale ale acestuia de a se reintegra din punct de vedere psiho-social, după condamnare sau după executarea pedepsei.

În cadrul lucrărilor Congresului, majoritatea autorilor au subliniat faptul că reziliența a modificat concepția generală atât despre abordarea procesului de dezvoltare a persoanei care a suferit un șoc, a trăit o traumă majoră, cât și despre modul în care este privită intervenția în astfel de situații. Reziliența ca formă pozitivă de neodezvoltare, nu se realizează în cadrul unui proces facil, ci dimpotrivă presupune un proces complex, un parcurs rezilient fiind rezultatul unui proces neliniar, cel mai adesea compus. Deopotrivă, ea nu propune miracole, nu face promisiuni, cu atât mai puțin nu susține certitudini, însă creează un spațiu semnificativ pentru derularea inițiativei personale și creativității subiectului aflat în dificultate, care beneficiază de sprijinul unui mediu favorabil dispus să-l ajute în proiectul său personal de a se elibera de statutul de victimă și de a-și manifesta cu putere dorința de a se transforma, de a deveni un altul, de a se recrea sănătos după trauma suferită folosind propria cale de dezvoltare, de desăvârșire.

Promovarea în cadrul Congresului a unor noi concepte, bazate pe existența unor organisme și organizații moderne a contribuit la susținerea dezbaterilor care vor conduce la întărirea Conceptului de Responsabilitate Socială, atât la nivel național, cât și internațional.

În acest fel, alături de științele psiho-sociale, cele economice și juridice, reziliența reprezintă un concept demn de luat în considerație într-o lume a secolului XXI, plină de provocări atipice din perspectiva diversității și ingeniozității lor.

Evenimentul s-a bucurat de o largă participare a specialiștilor din domeniul rezilienței, incluzând nume de aleasă ținută națională și internațională:

Ann Masten (Profesor la Universitatea Minnesota, SUA), **Boris Cyrulnik** (Director de program la Universitatea din Toulon, Franța), **Sir Michael Rutter** (Profesor la Institutul de Psihiatrie din Londra, Marea Britanie), **Șerban Ionescu** (Profesor emerit la Universitatea Paris 8-Saint Denis și la Université du Québec din Trois-Rivières, Canada), Doctor Honoris Causa al Universității de Vest din Timișoara și **Ovidiu Predescu** (Profesor universitar și director al Revistei „Dreptul”, editată de Uniunea Juriștilor din România).

Reunind peste 600 de practicieni, cadre didactice și cercetători din 27 de țări ale lumii din cinci continente, al doilea Congres Mondial consacrat Rezilienței și-a propus să aducă răspunsuri la diferite întrebări și să permită acumularea de noi cunoștințe în domenii științifice complementare în care reziliența și-a câștigat sau începe să își câștige locul. Lucrările Congresului au contribuit la progresul celui de al „patrulea val” al cercetării internaționale actuale dedicate rezilienței, caracterizată printr-o analiză transdisciplinară a felului în care se modelează reziliența.

Un factor de o importanță deosebită este reprezentat de publicarea lucrărilor prezentate în cadrul Congresului într-un volum indexat ISI Web of Science – Thomson Reuters, editor Șerban Ionescu, coeditori Mihaela Tomiță și Sorin Cace.

Dimensiunea și importanța deosebită a evenimentului științific internațional sunt relevate de faptul că acesta a fost organizat și s-a desfășurat în România, la Timișoara, și a adus învățământului academic românesc în general și a celui timișorean în special nu doar o vizibilitate crescută la nivel mondial, ci și un spor de credibilitate și recunoaștere pentru calitate și performanță academică.